

Határhatások

E-könyv

Szerkesztette: Sik Endre és Surányi Ráchel

© Szerzők, 2015

Szerkesztés © Sik Endre és Surányi Ráchel, 2015

Hungarian edition © ELTE TáTK és Tárki Zrt., 2015

A szöveget gondozta: Sík Júlia
Tipográfia és tördelés: Siba László

A kötet az Eötvös Lorand Tudományegyetem Társadalomtudományi Kar (ELTE TáTK)
és a Tárki Társadalomkutatási Intézet Zrt. (Tárki) közös kiadása.

A kiadásért felel Sik Endre, az ELTE TáTK prof. emeritusa és a Tárki Zrt. vezető kutatója.

Budapest, 2015

Tartalom

Bevezetés és hevenyészett gondolatok a határ kutatásának növekvő jelentőségéről (Sik Endre)	4
--	---

ELMÉLETI ALAPVETÉS 11

1. Adalékok a határ szociológiai elemzéséhez (Sik Endre)	12
--	----

A HÁRMASHATÁRRÓL 33

2. Adalékok a hármashatár háromszoros beágyazottságához (Sik Endre)	34
3. Elérhetőségi és forgalmi viszonyok (Szalkai Gábor)	95

HATÁRON ÁTNYÚLÓ KAPCSOLATOK 116

Intézmények 116

4. Egyház, identitás és határon átnyúló kapcsolatok (Sütő Tímea)	117
5. Iskolák a határokon (Sik Dorka – Szécsi Judit)	128
6. A gazdasági szereplők határon átnyúló kapcsolatai (Kopasz Marianna)	157
7. A határokon átívelő együttműködések politikai és önkormányzati dimenziója a szlovák–ukrán–magyar hármashatár térségében (Hegedűs Dániel).	183
8. A határon átnyúló kapcsolatok (HÁK) a helyi médiában (Surányi Ráchel)	215

Munkaerőpiac 238

9. A határ szerepe a migrációs potenciál alakulásában (Sik Endre).	239
10. Határokon átnyúló munkaerő-piaci és jövedelemszerző mozgások (Koltai Júlia – Sik Endre)	252

Hálózatok 266

11. Határok mentén, határok felett – A magyar–szlovák–ukrán hármashatár aktorainak együttműködési hálózata (Gerő Márton – Micsinai István)	267
---	-----

IDENTITÁSOK A HÁRMASHATÁRON 296

Határmentiség 296

12. A határmentiség szerepe (Örkény Antal – Székelyi Mária) 297
13. A határon túli területek szubjektív közelsége (Koltai Júlia – Ligeti Anna Sára) 316

Kvázidiaszpóra 331

14. Határrégió és etnikai identitás (Örkény Antal – Székelyi Mária). 332
15. Határesetek (Herendi György) 357
16. Nemzeti identitás a határon és azon túl (Pakot Ágnes – Sörös Anett) 376
17. A nemzeti identitás alakulása különböző földrajzi-nemzetiségi
alcsoportok között – egy mérési kísérlet (Koltai Júlia). 396

VÉLEMÉNYEK 409

18. Hogyan látják a határt a Kárpátaljai régió kulcsszereplői? (Sik Dorka – Szécsi Judit) 410

HATÁRVIDÉKEK EURÓPAI KONTEXTUSBAN 427

19. Vázlat az EU határrégióinak összehasonlító elemzéséhez (Németh Sarolta).. 428

MÓDSZERTANI MELLÉKLETEK 437

M1. melléklet: Az EUBORDERREGIONS-kutatás módszertana 437

- Annex 1 The design and process of the fieldwork. 438
Annex 2 The 4QQ (Four-Questions-Questionnaire) 440
Annex 3 The CBQ (Cross-Border Questionnaire). 441
Annex 4 Expert Interview 448
Annex 5 The Stakeholders' Forum.. 451
Annex 6 Observation 452
Annex 7 The methodology of network analysis. 455
Annex 8 The media analysis.. 460

M2. melléklet: „A határ mint komplex rendszer” kutatás módszertana 467

- M2.1. Lakossági adatfelvétel 468
M2.2. A kérdőív (a technikai részek nélkül). 477
M2.3. Az interjú 501
M2.4. Iskolai fókuszcsoporth.. 508
M2.5. Médiaelemzés 511